

Vyjádření Institutu pro restorativní justici k návrhu redefinice znásilnění

Začátkem tohoto měsíce podalo Ministerstvo spravedlnosti v čele s Pavlem Blažkem dva koncepční návrhy na úpravy současného trestního zákoníku §185 o znásilnění. Tyto návrhy přicházejí za zvuků debat nevládních organizací i angažovaných politiků nejen v naší zemi, protože podobné redefinice a změny týkající se legislativ sexuálního násilí se dějí v Evropě několik posledních let.

Samotná redefinice trestného činu znásilnění v rámci trestního zákoníku přináší řadu dalších důležitých a ožehavých právních i lidských otázek. My tato témata vidíme a debatujeme, do které se zapojují mnohé spřátelené i jiné organizace, politici, veřejné osobnosti a potažmo občané, bedlivě sledujeme. Zároveň **je pro nás důležité reagovat plně v souladu s naším posláním a odborností.**

Jako organizace zabývající se restorativní justicí považujeme za důležité v tomto zúženém kontextu podtrhnout naše priority a efektivně komunikovat **naše snahy a jejich motivace, které se ve vztahu k tématu sexualizovaného násilí nijak nemění, ba spíše naopak.**

Jsme Institut pro restorativní justici a pracujeme na tom, aby:

- **se potřeby obětí dostaly do popředí trestních řízení. Vidíme smysl ve vytváření dobrého prostoru k ozřejmění potřeb obětí a všech, kterých se trestný čin dotýká, a v návaznosti na to hledat samotné řešení trestní věci, aby všechny oběti dostaly příležitost využít restorativních programů**
- **nepolevujeme ve snaze dosáhnout toho, aby se k obětem koncept restorativní justice dostal co nejdříve a co možná nejvhodnější formou**
- **tvoříme půdu pro principiální posun od hesla "najít a potrestat" pachatele k pohledu, který je vnímavý k tomu, že někomu jinému bylo ublíženo. Tato vnímavost k potřebám obětí má z restorativního úhlu pohledu řadu rovin, od empatického přístupu, vhodného procesního řešení, které podporuje naplnění těchto potřeb, až k realizaci výše zmíněných restorativních programů**
- **pokračujeme v našich dlouhodobých snahách nabízet odborníkům napříč soudním systémem přístup k informacím o restorativních přístupech, příklady dobré praxe a podporu při aplikaci restorativního zacházení**
- **usilujeme o to, aby odborná veřejnost pracující s případy znásilnění byla informována o programech, a ideálně proškolená v restorativních**

přístupech, které prokazatelně fungují i v kontextu této trestné činnosti a jsou ve světě běžně nabízeny i v případech sexualizovaného násilí

- a v neposlední řadě pracujeme na tom, aby bylo obecnou znalostí, že právě v **případech sexualizovaného násilí může být pro oběť setkání s pachatelem zásadně přínosné**. Oběti obecně hovoří o zážitku spravedlnosti, možnosti být doopravdy slyšen a přijat, o zmírnění negativních emocí, o jejich transformaci až uzdravení. Oběti sexuálních trestných činů hovoří o tom, že postavit se pachateli tváří v tvář a říct mu, co jim v životě způsobil, jim vrací zpět jejich sílu, přispívá k uzdravení a umožňuje jít v životě dál
- ctíme, že **oběť potřebuje vnímat řízení jako spravedlivé** a jeden ze způsobů, jak toho lze dosáhnout, je současně také jeden z diskutovaných bodů navrhované redefinice: délka trestu. I zde jsme vedeni principem restorativní justice, která ve své podstatě existuje i proto, že **samotný trest, přes jeho důležitou roli, nemusí naplnit veškeré potřeby pojící se k trestnému činu**, a to ani potřeby oběti, ani komunity, tudíž ani potřeby společnosti

Dále v souladu s hodnotami a misí našeho institutu a hesla “Žít restorativně” vyzdvihujeme **důležitost základní občanské informovanosti o sexuálním násilí a širším téma konsentu**. Současně se stavíme za všechny oběti; ty, které mlčí i ty, které jsou připraveny o své zkušenosti hovořit. Děkujeme jim tímto s plným vědomím, že sdílení příběhů a návazný dialog může mít obrovskou sílu, ale absolutně není povinností. Pro podporu tohoto sdílení však vnímáme jako dobrý celospolečenský základ ochotu a otevřenost nás všech vyslyšet lidské příběhy, i ty těžké, a stavět se k bolestivým událostem druhých s empatií, otevřeností a vnitřní silou, která nám umožní naslouchat bez potřeby zkušenosti druhých bagatelizovat, hodnotit či vůči nim projevovat apriorní nedůvěru.

Pro informace týkající se sexuálního násilí doporučujeme například webové stránky organizace [ProFem](#), Praha nebo organizace [Persefona](#) v Brně

Pro informace o souhlasu doporučujeme webové stránky organizace [Konsent](#).

